

पुस्तिका में पृष्ठों की संख्या : 16
Number of Pages in Booklet : 16पुस्तिका में प्रश्नों की संख्या : 150
No. of Questions in Booklet : 150**PAS-24**प्रश्न-पुस्तिका संख्या व बारकोड/
Question Booklet No. & Barcode

403633

Paper Code : 29

इस प्रश्न-पुस्तिका को तब तक न खोलें जब तक
कहा न जाए। Do not open this Question
Booklet until you are asked to do so.Sub : Jyotish Ganit-I
Paper-I

अधिकतम अंक : 75

समय : 03 घण्टे + 10 मिनट अतिरिक्त*

Time : 03 Hours + 10 Minutes Extra*

Maximum Marks : 75

प्रश्न-पुस्तिका के पेपर की सील/पोलिथिन बैग को खोलने पर प्रश्न-पत्र हल करने से पूर्व परीक्षार्थी यह सुनिश्चित कर लें कि :

- प्रश्न-पुस्तिका संख्या तथा ओ.एम.आर. उत्तर-पत्रक पर अंकित बारकोड संख्या समान है।
- प्रश्न-पुस्तिका एवं ओ.एम.आर. उत्तर-पत्रक के सभी पृष्ठ व सभी प्रश्न सही मुद्रित हैं। समस्त प्रश्न, जैसा कि ऊपर वर्णित है, उपलब्ध हैं तथा कोई भी पृष्ठ कम नहीं है/ मुद्रण त्रुटि नहीं है। किसी भी प्रकार की विसंगति या दोषपूर्ण होने पर परीक्षार्थी वीक्षक से दूसरा प्रश्न-पत्र प्राप्त कर लें। यह सुनिश्चित करने की जिम्मेदारी अभ्यर्थी की होगी। परीक्षा प्रारम्भ होने के 5 मिनट पश्चात् ऐसे किसी दावे/आपत्ति पर कोई विचार नहीं किया जायेगा।

On opening the paper seal/polythene bag of the Question Booklet before attempting the question paper, the candidate should ensure that :

- Question Booklet Number and Barcode Number of OMR Answer Sheet are same.
- All pages & Questions of Question Booklet and OMR Answer Sheet are properly printed. All questions as mentioned above are available and no page is missing/misprinted.

If there is any discrepancy/defect, candidate must obtain another Question Booklet from Invigilator. Candidate himself shall be responsible for ensuring this. No claim/objection in this regard will be entertained after five minutes of start of examination.

परीक्षार्थियों के लिए निर्देश

1. प्रत्येक प्रश्न के लिये एक विकल्प भरना अनिवार्य है।
2. सभी प्रश्नों के अंक समान हैं।
3. प्रत्येक प्रश्न का मात्र एक ही उत्तर दीजिए। एक से अधिक उत्तर देने की दशा में प्रश्न के उत्तर को गलत माना जाएगा।
4. OMR उत्तर-पत्रक इस प्रश्न-पुस्तिका के अन्दर रखा है। जब आपको प्रश्न-पुस्तिका खोलने को कहा जाए, तो उत्तर-पत्रक निकाल कर ध्यान से केवल नीले बॉल पॉइंट पेन से विवरण भरें।
5. कृपया अपना रोल नम्बर ओ.एम.आर. उत्तर-पत्रक पर सावधानीपूर्वक सही भरें। गलत रोल नम्बर भरने पर परीक्षार्थी स्वयं उत्तरदायी होगा।
6. प्रत्येक गलत उत्तर के लिए प्रश्न अंक का 1/3 भाग काटा जायेगा। गलत उत्तर से तात्पर्य अशुद्ध उत्तर अथवा किसी भी प्रश्न के एक से अधिक उत्तर से है।
7. प्रत्येक प्रश्न के पाँच विकल्प दिये गये हैं, जिन्हें क्रमशः 1, 2, 3, 4, 5 अंकित किया गया है। अभ्यर्थी को सही उत्तर निर्दिष्ट करते हुए उनमें से केवल एक गोले (बबल) को उत्तर-पत्रक पर नीले बॉल पॉइंट पेन से गहरा करना है।
8. यदि आप प्रश्न का उत्तर नहीं देना चाहते हैं तो उत्तर-पत्रक में पाँचवें (5) विकल्प को गहरा करें। यदि पाँच में से कोई भी गोला गहरा नहीं किया जाता है, तो ऐसे प्रश्न के लिये प्रश्न अंक का 1/3 भाग काटा जायेगा।
- 9.* प्रश्न-पत्र हल करने के उपरांत अभ्यर्थी अनिवार्य रूप से ओ.एम.आर. उत्तर-पत्रक जाँच लें कि समस्त प्रश्नों के लिये एक विकल्प (गोला) भर दिया गया है। इसके लिये ही निर्धारित समय से 10 मिनट का अतिरिक्त समय दिया गया है।
10. यदि अभ्यर्थी 10% से अधिक प्रश्नों में पाँच विकल्पों में से कोई भी विकल्प अंकित नहीं करता है, तो उसको अयोग्य माना जायेगा।
11. मोबाइल फोन अथवा अन्य किसी इलेक्ट्रॉनिक यंत्र का परीक्षा हॉल में प्रयोग पूर्णतया वर्जित है। यदि किसी अभ्यर्थी के पास ऐसी कोई वर्जित सामग्री मिलती है तो उसके विरुद्ध आयोग द्वारा नियमानुसार कार्यवाही की जायेगी।

चेतावनी : अगर कोई अभ्यर्थी नकल करते पकड़ा जाता है या उसके पास से कोई अनधिकृत सामग्री पाई जाती है, तो उस अभ्यर्थी के विरुद्ध पुलिस में प्राथमिकी दर्ज कराते हुए राजस्थान सार्वजनिक परीक्षा (भर्ती में अनुचित साधनों की रोकथाम अध्यापय) अधिनियम, 2022 तथा अन्य प्रभावी कानून एवं आयोग के नियमों-प्रावधानों के तहत कार्यवाही की जाएगी। साथ ही आयोग ऐसे अभ्यर्थी को भविष्य में होने वाली आयोग की समस्त परीक्षाओं से विवर्जित कर सकता है।

INSTRUCTIONS FOR CANDIDATES

1. It is mandatory to fill one option for each question.
2. All questions carry equal marks.
3. Only one answer is to be given for each question. If more than one answers are marked, it would be treated as wrong answer.
4. The OMR Answer Sheet is inside this Question Booklet. When you are directed to open the Question Booklet, take out the Answer Sheet and fill in the particulars carefully with Blue Ball Point Pen only.
5. Please correctly fill your Roll Number in OMR Answer Sheet. Candidate will themselves be responsible for filling wrong Roll No.
6. 1/3 part of the mark(s) of each question will be deducted for each wrong answer. A wrong answer means an incorrect answer or more than one answers for any question.
7. Each question has five options marked as 1, 2, 3, 4, 5. You have to darken only one circle (bubble) indicating the correct answer on the Answer Sheet using BLUE BALL POINT PEN.
8. If you are not attempting a question then you have to darken the circle '5'. If none of the five circles is darkened, one third (1/3) part of the marks of question shall be deducted.
- 9.* After solving question paper, candidate must ascertain that he/she has darkened one of the circles (bubbles) for each of the questions. Extra time of 10 minutes beyond scheduled time, is provided for this.
10. A candidate who has not darkened any of the five circles in more than 10% questions, shall be disqualified.
11. Mobile Phone or any other electronic gadget in the examination hall is strictly prohibited. A candidate found with any of such objectionable material with him/her will be strictly dealt as per rules.

Warning : If a candidate is found copying or if any unauthorized material is found in his/her possession, F.I.R. would be lodged against him/her in the Police Station and he/she would liable to be prosecuted under Rajasthan Public Examination (Measures for Prevention of Unfair Means in Recruitment) Act, 2022 & any other laws applicable and Commission's Rules-Regulations. Commission may also debar him/her permanently from all future examinations.

उत्तर-पत्रक में दो प्रतियाँ हैं - मूल प्रति और कार्बन प्रति। परीक्षा समाप्ति पर परीक्षा कक्ष छोड़ने से पूर्व परीक्षार्थी उत्तर-पत्रक की दोनों प्रतियाँ वीक्षक को सौंपेंगे, परीक्षार्थी स्वयं कार्बन प्रति अलग नहीं करें। वीक्षक उत्तर-पत्रक की मूल प्रति को अपने पास जमा कर, कार्बन प्रति को मूल प्रति से कट लाइन से मोड़ कर सावधानीपूर्वक अलग कर परीक्षार्थी को सौंपेंगे, जिसे परीक्षार्थी अपने साथ ले जायेंगे। परीक्षार्थी को उत्तर-पत्रक की कार्बन प्रति चयन प्रक्रिया पूर्ण होने तक सुरक्षित रखनी होगी एवं आयोग द्वारा माँगे जाने पर प्रस्तुत करनी होगी।

1. भाज्यः 1620, भाजकः 135 तदा भागफलं स्यात्

- (1) 12
- (2) 20
- (3) 270
- (4) 60
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

2. लक्षेन लक्ष्मं किं भवति ?

- (1) कोटिः
- (2) जलधिः
- (3) खर्वः
- (4) निखर्वः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

3. लीलावतीग्रन्थे गुणने कति प्रकाराः सन्ति ?

- (1) 3
- (2) 4
- (3) 5
- (4) 6
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

4. पञ्चोत्तरस्याप्ययुतस्य वर्गं किं भवति ?

- (1) 1000, 25
- (2) 1000025
- (3) 1001000025
- (4) 100100025
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

5. गुणने गुण्यान्त्यमकं गुणकेन -

- (1) योज्यात्
- (2) भाज्यात्
- (3) हन्यात्
- (4) शोध्यात्
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

6. प्रयुतबोधक संख्या का ?

- (1) 10,000
- (2) 1,000
- (3) 10,000000
- (4) 1000000
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

7. वर्गराशिः सदैव भवति

- (1) धनऋणात्मकः
- (2) ऋणात्मकः
- (3) धनात्मकः
- (4) अभाज्यात्मिकः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

8. नियतस्थानयुतः परिमाणरहितो कः ?

- (1) रेखा
- (2) बिन्दुः
- (3) वृत्तम्
- (4) कोणः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

9. एका सरलरेखा अपरस्यां सरलरेखायां यत्र लम्बभूता संयुक्ता भवति तत्र जायते -

- (1) लघुकोणः
- (2) न्यूनकोणः
- (3) अधिककोणः
- (4) समकोणः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

10. नियतकेन्द्रबिन्दुतः समान्तराले कृतायाः परिधिरेखायाः अन्तर्गतं क्षेत्रं भवति -

- (1) केन्द्रम्
- (2) व्यासः
- (3) समधरातलम्
- (4) वृत्तम्
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

11. व्यवकलनमित्युक्ते -

- (1) योगः
- (2) अन्तरम्
- (3) भागहारः
- (4) गुणनम्
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

12. का रेखा वृत्तस्य समानं भागद्वयं करोति ?

- (1) व्यासरेखा
- (2) चापरेखा
- (3) त्रिज्यारेखा
- (4) उत्क्रमज्यारेखा
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

13. क्रमोत्क्रमज्याकृतियोगमूलस्य दलं किम् ?

- (1) कोटिज्या
- (2) बृहज्ज्या
- (3) षष्ठ्यंशज्या
- (4) अर्धांशज्या
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

14. त्रिभुजे कत्यवयवाः भवन्ति ?

- (1) अष्टौ
- (2) षट्
- (3) नव
- (4) द्वादश
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

15. यस्मिन् त्रिभुजे एकः कोणः नवत्यंशात्मकः तत् त्रिभुजम् ?

- (1) सजात्यम्
- (2) समकोणोन्म
- (3) जात्यम्
- (4) विजात्यम्
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

16. वृत्तस्य केन्द्रगता परिधिद्वयलम्बायाः रेखायाः अर्धो भवति ?

- (1) समानान्तररेखा
- (2) त्रिज्यारेखा
- (3) व्यासरेखा
- (4) वक्ररेखा
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

17. समानान्तरचतुर्भुजे सम्मुखकोणयोर्मध्यगतेरेखा का भवति ?

- (1) त्रिज्यारेखा
- (2) व्यासरेखा
- (3) कर्णरेखा
- (4) समद्विबाहुरेखा
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

18. चापस्यैक प्रान्तात्तदन्यप्रान्तगतव्यासरेखोपरिलम्बः किं कथ्यते ?

- (1) ज्या
- (2) त्रिज्यार्द्धम्
- (3) त्रिज्या
- (4) चापांशः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

19. $\frac{\text{कर्ण}}{\text{लम्ब}}$ इति किं कथ्यते ?

- (1) कोटिज्या
- (2) कोटिस्पशरेखा
- (3) कोटिच्छेदनरेखा
- (4) छेदनरेखा
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

20. त्रिकोणमितौ कोणमापनप्रकाराः कति विधा ?

- (1) द्विधा
- (2) त्रिधा
- (3) चतुर्धा
- (4) एका
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

21. कोणस्य कोटिज्याया भाज्यहारयोः परिवर्तनेन सम्पद्यते -

- (1) कोणज्या
- (2) कोणकोटिज्या
- (3) कोणस्पशरेखा
- (4) कोणछेदनरेखा
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

22. कोणस्य स्पंशरेखायाः भाज्यहारयोः परिवर्तनेन सम्पद्यते -

- (1) कोणस्य कोटिज्या
- (2) कोणस्य कोटिच्छेदनरेखा
- (3) कोणस्य कोटिस्पंशरेखा
- (4) कोणस्य कोट्युत्क्रमज्या
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

23. भूमिः खे स्थिताऽस्ति

- (1) ग्रहशक्त्या
- (2) अदृश्यशक्त्या
- (3) दृश्यशक्त्या
- (4) स्वशक्त्या
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

24. यस्य केन्द्रं गोल केन्द्रगतं तत् वृत्तं किं कथ्यते ?

- (1) दीर्घवृत्तम्
- (2) महद्वृत्तम्
- (3) लघुवृत्तम्
- (4) अहोरात्रवृत्तम्
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

25. निरक्षदेशाः भवन्ति ?

- (1) पूर्वापरवृत्तधरातलगाः
- (2) याम्योत्तरवृत्तधरातलगाः
- (3) नाडीवृत्तधरातलगाः
- (4) क्रान्तिवृत्तधरातलगाः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

26. वित्रिभस्य नतांशज्या का ?

- (1) दृक्क्षेपः
- (2) दृज्या
- (3) दिग्ज्या
- (4) वित्रिभांशाः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

27. कोणस्य जीवया हीनं रूपं तत्कोणस्य स्यात् -

- (1) स्पंशरेखा
- (2) कोटिच्छेदनरेखा
- (3) उत्क्रमज्या
- (4) कोट्युत्क्रमज्या
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

28. स्वीयरेखादेशो भवति ?

- (1) याम्योत्तर - नाडीवृत्तयोः सम्पाते
- (2) याम्योत्तर - मध्यमपरिध्योः सम्पाते
- (3) याम्योत्तर - स्फुटभूपरिध्योः सम्पाते
- (4) रेखादेशात् देशान्तर तुल्ययाम्योत्तरे
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

29. भूगोलस्वरूपं विद्यते -

- (1) आम्रफलवत्
- (2) कपित्थफलवत्
- (3) कदलीफलवत्
- (4) नारिकेलवत्
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

30. लंकोदयकालिकाः ग्रहाः केन स्वपुरोदये भवेयुः ?

- (1) लम्बांशेन
- (2) अक्षांशेन
- (3) देशान्तरेण
- (4) लम्बनेन
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

31. साक्षदेशेषु मेरुगिरेः समन्तात् स्वदेशमेर्वन्तर-योजनैर्भवन्ति -

- (1) नाडीवृत्तम्
- (2) निरक्षदेशीयभूपरिधिः
- (3) मध्यमभूपरिधिः
- (4) स्फुटभूपरिधिः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

32. स्थिरव्यासरेखोपरि समन्ततः वृत्तार्द्धस्य भ्राम्यमाणेन यत्क्षेत्रं भवति तस्य संज्ञा का ?

- (1) गोलसंज्ञा
- (2) गोलाद्धसंज्ञा
- (3) गोलपादसंज्ञा
- (4) घनसंज्ञा
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

33. स्पष्टभूपरिधौ रेखादेश-स्वदेशान्तरं किम् ?

- (1) पूर्वापरान्तरम्
- (2) याम्योत्तरान्तरम्
- (3) तिर्यकन्तरम्
- (4) अर्धान्तरम्
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

34. दृक्क्षेपवृत्तस्य पृष्ठीयं केन्द्रं कुत्र ?

- (1) लग्नम्
- (2) वित्रिमम्
- (3) सत्रिभम्
- (4) गोलसन्धिः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

35. खमध्यध्रुवयोर्मध्ये किं प्राप्नोति ?

- (1) द्युज्यांशः
- (2) चरांशः
- (3) लम्बांशः
- (4) अक्षांशः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

36. याम्योत्तरे खस्वस्तिक-निरक्षखस्वस्तिकयोरन्तरं किं कथ्यते ?

- (1) लम्बांशः
- (2) अक्षांशः
- (3) क्रान्त्यंशः
- (4) शरांशः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

37. अक्षांशस्य परममानं कुत्र भवति ?

- (1) खस्वस्तिके
- (2) निरक्षखस्वस्तिके
- (3) ध्रुवस्थाने
- (4) कदम्बस्थाने
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

38. यत्र लम्बांशः 36° तत्र 54° के :

- (1) क्रान्त्यंशाः
- (2) विषुवांशाः
- (3) उदयांशाः
- (4) अक्षांशाः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

39. नाडीवृत्तात् क्रान्तिवृत्त्यान्तरितं समानान्तरं वृत्तं किम् ?

- (1) अहोरात्रम्
- (2) विषुववृत्तम्
- (3) क्रान्तिवृत्तम्
- (4) दृक्वृत्तम्
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

40. ध्रुवस्थानान्नवत्यंशेन निर्मितं वृत्तं किं कथ्यते ?

- (1) कालवृत्तम्
- (2) पूर्वापरवृत्तम्
- (3) क्रान्तिवृत्तम्
- (4) ध्रुवप्रोतवृत्तम्
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

41. दृक्वृत्तं भवति

- (1) ग्रहोपरि खमध्यगतम्
- (2) ग्रहोपरि ध्रुवमध्यगतम्
- (3) ग्रहोपरि अहोरात्रगतम्
- (4) ग्रहोपरि कदम्बमध्यगतम्
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

42. ध्रुवप्रोतवृत्ते ध्रुवाद् ग्रहावधिः किं भवति ?

- (1) द्युज्याचापांशः
- (2) परमाल्यद्युज्याद्वांशः
- (3) क्रान्तिज्यांशः
- (4) द्युज्याचापांशः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

43. पूर्वापरोदयास्तसूत्रयोरन्तरमस्ति -

- (1) क्रान्तिः
- (2) अग्रा
- (3) अन्त्या
- (4) हतिः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

44. हृते: त्रिज्यावृत्तीयपरिणमनं किं भवति ?

- (1) कुज्या
- (2) चरज्या
- (3) अन्तया
- (4) द्युज्या
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

45. अहोरात्रवृत्ते क्षितिजाद् ग्रहावधिः भवति -

- (1) उन्नतघटिका
- (2) नतघटिका
- (3) नतोन्नतघटिका
- (4) नतार्धघटिका
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

46. ग्रहोपरिगतं खमध्यगतं वृत्तमस्ति -

- (1) अयनवृत्तम्
- (2) चलवृत्तम्
- (3) उपवृत्तम्
- (4) दृवृत्तम्
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

47. परमादक्षिणा क्रान्तिर्भवति

- (1) मेषान्तगते खौ
- (2) मिथुनान्तगते खौ
- (3) मकरादिगते खौ
- (4) विषुवदिने
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

48. दृवृत्तसमवृत्तयोरन्तरं क्षितिजे किं भवति -?

- (1) अयनांशाः
- (2) क्रान्त्यंशाः
- (3) दिगंशाः
- (4) बलननांशाः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

49. चरखण्डस्य ज्या किं भवति ?

- (1) क्रान्तिज्या
- (2) कुज्या
- (3) त्रिज्या
- (4) भुज्या
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

50. समस्थानात् ध्रुवस्थानस्यान्तरं भवति ?

- (1) अक्षांशतुल्यम्
- (2) लम्बांशतुल्यम्
- (3) क्रान्तितुल्यम्
- (4) भुजांशतुल्यम्
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

51. $\frac{\text{चरज्या} \times \text{द्युज्या}}{\text{त्रिज्या}} = ?$

- (1) विज्या
- (2) चरखण्डः
- (3) कुज्या
- (4) हृतिः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

52. क्रान्तिवृत्तं यस्मात् स्थानात् नवत्यंशान्तरे तत् -

- (1) ध्रुव स्थानम्
- (2) सम स्थानम्
- (3) खमध्य स्थानम्
- (4) कदम्ब स्थानम्
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

53. ग्रहलाघवीयाहर्णानयने किमूनितशकः प्रयुज्यते ?

- (1) षड्रसेन्द्रः
- (2) द्वयब्धीन्द्रः
- (3) द्विपचेन्द्रः
- (4) रसरूपगजेन्द्रः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

54. अयनवृत्तं कुतः नवत्यंशत्रिज्यानिर्मितं भवति ?

- (1) क्रान्तितः
- (2) बलनतः
- (3) गोलसन्धितः
- (4) ध्रुवसन्धितः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

55. ग्रहलाघवरीत्या ग्रहानयने गुरोध्रुवा वर्तते -

- (1) खविधुतानभवाः
- (2) शैला द्वौ खशराः
- (3) भूतत्त्वदन्ताः
- (4) खं षड्यमा वस्विलाः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

56. दिनगणभवखेटश्चक्रनिघ्नः ध्रुवो नो दिवसकृदुदये स्वक्षेपयोजनेन भवति -

- (1) मध्यमग्रहः
- (2) स्पष्टग्रहः
- (3) वृक्सिद्धग्रहः
- (4) सायनग्रहः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

57. दिग्घ्नो द्विधा दिनगणोऽककुभिस्त्रिशैलेर्भक्तः फलांशककलाविवरं ग्रहः स्यात् ?

- (1) रविः
- (2) कुजः
- (3) गुरुः
- (4) सितः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

58. "खान्युद्धृतो दिनगणोऽशमुखः ..." इति रीत्या कः खेटः सिध्यति ?

- (1) चन्द्रः
- (2) चन्द्रोच्चः
- (3) बुधः
- (4) शनिः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

59. ग्रहलाघवीयाहर्गणप्रसङ्गे "ईशहतेच" फलं किम् ?

- (1) ध्रुवः
- (2) क्षेपकः
- (3) चक्रम्
- (4) अधिमासः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

60. ग्रहाः कस्याकर्षणबलात् शश्वद् भ्रमन्ति ?

- (1) पृथिव्याः
- (2) मन्दस्य
- (3) भानोः
- (4) भूसुतस्य
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

61. "खमनलारसावाधर्य ईश्वराः" इति कस्य ग्रहस्य ध्रुवांकः ?

- (1) अर्कस्य
- (2) चन्द्रस्य
- (3) बुधस्य
- (4) शुक्रस्य
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

62. ग्रहलाघवेन ग्रहगणिते एकचक्रीयराश्यादिमानं किं कथ्यते ?

- (1) ध्रुवांकः
- (2) क्षेपकांकः
- (3) मचक्रांकः
- (4) योगांकः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

63. ग्रहसंस्थानिरूपणबोधिकक्रमः विद्यते.

- (1) विच्छुक्रक्षितिभौमजीवशनयः
- (2) जीवविच्छुक्रक्षितिभौमशनयः
- (3) रविविच्छुक्रक्षितिभौमजीवशनयः
- (4) रविबुधशुक्रक्षितिभौमजीवशनयः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

64. "खविधुतानभवास्तरणेध्रुवः" अत्र "तान" शब्दस्य कोऽर्थः ?

- (1) 47
- (2) 48
- (3) 49
- (4) 39
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

65. कयोर्ग्रहयोर्महत्त्वान्मिथः कर्षणमत्र केतक्यामुदीरितम् -

- (1) सूर्यचन्द्रयोः
- (2) चन्द्रशुक्रयोः
- (3) मंगलबुधयोः
- (4) गुरुशन्योः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

66. केतकी ग्रहोक्तं भूपरिधियोजनमानमस्ति -

- (1) 2400
- (2) 2500
- (3) 2450
- (4) 2550
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

67. केतकरमतेन कस्य ग्रहस्य मध्यमदिनगतिः 31 कला 26 विकला ?

- (1) सूर्यस्य
- (2) बुधस्य
- (3) मंगलस्य
- (4) शनेश्चरस्य
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

68. एक मन्वन्तरसन्धौ युगस्य कति पादाः ?

- (1) 4
- (2) 15
- (3) 3
- (4) 9
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

69. एकस्यां विनाडिकायां प्राणा भवन्ति -

- (1) चत्वारि
- (2) षट्
- (3) चतुर्विंशतिः
- (4) षष्टिः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

70. केतकीकारेण सूर्यसिद्धान्ताधारितः कः ग्रहः दृक्समः ?

- (1) सूर्यः
- (2) चन्द्रः
- (3) भौमः
- (4) बुधः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

71. भौमस्य मध्यमशरकलाः काः ?

- (1) 270
- (2) 60
- (3) 90
- (4) 120
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

72. संक्रान्तिद्वयसंयुक्तश्चान्द्रमासः प्रकीर्तितः

- (1) पितृमासः
- (2) सावनमासः
- (3) अधिमासः
- (4) क्षयमासः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

73. स्फुटभूपरिधिज्ञानाय स्वभूपरिधिः -

- (1) कुज्यानिघ्नः त्रिज्यकाभक्तः
- (2) क्रान्तिज्याघ्नश्च व्यासाप्तः
- (3) त्रिज्यानिघ्नः श्रुतिर्भक्तः
- (4) लम्बज्याघ्नः त्रिजीवाप्तः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

74. सौम्यध्रुवस्थानवासिनां कृते सूर्योदयः कदा भविष्यति ?

- (1) तुलादौ
- (2) मेषादौ
- (3) कन्यान्ते
- (4) मकरादौ
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

75. भूमेः आकृतिः विद्यते -

- (1) वर्तुलाकारः
- (2) आयताकारः
- (3) वृत्ताकारः
- (4) वर्गाकारः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

76. नवविधकालमानेषु मनुसम्बन्धितमस्ति -

- (1) सावनम्
- (2) आर्क्षम्
- (3) गौरवम्
- (4) प्राजापत्यम्
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

77. "प्राणः" कस्य कालस्य भेदः ?

- (1) अन्तकृतस्य
- (2) मूर्तस्य
- (3) अमूर्तस्य
- (4) अनादेः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

78. स्वदेशीया स्पष्टा भूपरिधिः भवति -

- (1) $\frac{\text{मध्यम भूपरिधिः} \times \text{लम्बज्या}}{\text{त्रिज्या}}$
- (2) $\frac{\text{मध्यम भूपरिधिः} \times \text{अक्षज्या}}{\text{त्रिज्या}}$
- (3) $\frac{\text{मध्यम भूपरिधिः} \times \text{क्रान्तिज्या}}{\text{त्रिज्या}}$
- (4) $\frac{\text{मध्यम भूपरिधिः} \times \text{द्युज्या}}{\text{त्रिज्या}}$
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

79. भूतसंहारात्मकः कालः कः ?

- (1) 10000 सौरवर्षाणि
- (2) 1000 सौरवर्षाणि
- (3) 1000 महायुगानि
- (4) 10000 मनवः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

80. सृजनचराचरकालः कः ?

- (1) द्विद्विद्वयब्दशरेन्दवाब्दाः
- (2) षट्सप्तत्रियमाश्विदाभूधराब्दाः
- (3) कृताद्रिवेदा दिव्याब्दाः शतघ्नाः
- (4) शून्याश्विवसुसर्पाणावाब्दाः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

81. व्यासवर्गाद्दशगुणात्पदं किं वद मे सखे !

- (1) त्रिज्या
- (2) लम्बज्या
- (3) क्रमज्या
- (4) मध्यमभूपरिधिः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

82. एकसौरवर्षः कथ्यते -

- (1) सौराहः
- (2) चान्द्राहः
- (3) दिव्याहः
- (4) कल्पाहः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

83. ग्रहाणां स्वोच्चाभिमुखगमने कारणभूतवायुरस्ति -

- (1) प्रवहः
- (2) आवहः
- (3) उद्वहः
- (4) संवहः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

84. स्वाभाविकगतितो भिन्नदिक्का प्रत्यहमपचीयमाना गतिर्भवति -

- (1) विकला
- (2) मन्दा
- (3) शीघ्रा
- (4) वक्रा
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

85. एकोनै राशिलिप्तायाश्चतुर्थो भागः किम् ?

- (1) प्रथमज्यार्धम्
- (2) प्रथमोत्क्रमज्यार्धम्
- (3) द्वितीयं ज्यार्धम्
- (4) सर्वज्यापिण्डम्
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

86. कदम्बप्रोतवृत्ते ग्रहस्थान-ग्रहबिम्बयोरन्तरं किं भवति ?

- (1) द्युज्या
- (2) चरज्या
- (3) कुज्या
- (4) शरः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

87. गुरोर्मन्दपरिध्यंशाः सौरोक्ताः किमुदाहृताः -?

- (1) समपदान्ते 75° विषमपदान्ते 72°
- (2) समपदान्ते 33° विषमपदान्ते 32°
- (3) समपदान्ते 30° विषमपदान्ते 28°
- (4) समपदान्ते 49° विषमपदान्ते 48°
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

88. कस्य ग्रहस्य शीघ्रपरिध्यंशाः समपदान्ते 262° विषमपदान्ते 260° ?

- (1) मंगलस्य
- (2) बुधस्य
- (3) शुक्रस्य
- (4) शनैश्चरस्य
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

89. ग्रहाणामष्टधा गतिषु नास्ति ?

- (1) कुटिला
- (2) शीघ्रा
- (3) समा
- (4) जटिला
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

90. मेषादितो न्नाडीभवृत्तसम्प्रातो यदन्तरितस्तल्ल-
वादिमानमस्ति -

- (1) क्रान्त्यंशाः
- (2) अयनांशाः
- (3) शरांशाः
- (4) भोग्यांशाः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

91. चतुर्विंशतिरंशानां सौरोक्ता ज्या प्रकीर्तिता -

- (1) तत्त्वाश्विनोऽकाः
- (2) मुनयो रन्ध्रयमलाः
- (3) नगाम्बरवियच्चन्द्राः
- (4) सप्तरन्ध्रगुणेन्दवः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

92. "मृगाननात् संचलनं भषट्कं यावद्रवेरुत्तरदिक्
प्रदिष्टम् ॥ - इत्यस्मिन् श्लोके कस्य चर्चा
वर्तते ?

- (1) अयनलक्षणस्य
- (2) बलनलक्षणस्य
- (3) क्रान्तिलक्षणस्य
- (4) भलक्षणस्य
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

93. सावनोऽभीष्टकालश्चेल्लग्नं कस्मात् प्रसाधयेत् ?

- (1) उदयकालिकार्कात्
- (2) मध्यकालिकार्कात्
- (3) तात्कालिकार्कात्
- (4) साम्प्रतिकार्कात्
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

94. "तदन्या ऋजुरेखाऽत्र पूर्णज्या पूर्णचापजा" कुत्र
लिखितम् ?

- (1) सिद्धान्तशिरोमणौ
- (2) सिद्धान्ततत्त्वविवेकै
- (3) सूर्यसिद्धान्ते
- (4) ग्रहलाघवे
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

95. दशमलग्नं कुत्र भवति ?

- (1) क्षितिजे
- (2) पूर्वक्षितिजे
- (3) अधोखमध्ये
- (4) ऊर्ध्वखमध्ये
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

96. ज्या-चापमध्ये बाण रूपा का ?

- (1) उत्क्रमज्या
- (2) कोट्युत्क्रमज्या
- (3) कोटिज्या
- (4) भुजज्या
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

97. यदा यातैष्यकालात् स्वल्पाः स्वेष्टकालांशकाः तदा लम्बानयने किं क्रियते ?

- (1) (इष्टकालांशः \times 60 \div स्वोदयमानम्) + स्पष्टसूर्यः
- (2) (इष्टकालांशः \times 1800 \div लंकोदयमानम्) + स्पष्टसूर्यः
- (3) (इष्टकालांशः \times 60 \div लंकोदयमानम्) + स्पष्टसूर्यः
- (4) (इष्टकालांशः \times स्वोदयमानम् \div 60) + स्पष्टसूर्यः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

98. स्पष्टलम्बनस्य संस्कारो भवति ?

- (1) तिथौ
- (2) सूर्ये
- (3) चन्द्रे
- (4) शरे
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

99. भाष्करप्रोक्त लघुखण्डकैर्ज्याऽनयेन त्रिज्यामानं किम् ?

- (1) 3438
- (2) 90
- (3) 180
- (4) 120
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

100. $\frac{\text{सूर्यमन्दफलम्} \times \text{ग्रहगतिकला}}{21600}$ अनेन प्राप्तफलं

स्यात्

- (1) उदयान्तरम्
- (2) चरान्तरम्
- (3) भुजान्तरम्
- (4) देशान्तरम्
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

101. पञ्चमांशज्यासाधनं सविस्तृतेन केन प्रोक्तम् ?

- (1) केशवाचार्येण
- (2) गणेशाचार्येण
- (3) भाष्कराचार्येण
- (4) कमलाकरभट्टेन
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

102. अक्ष क्षेत्राणि भवन्ति -

- (1) 03
- (2) 04
- (3) 06
- (4) 08
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

103. ग्रहस्य सायनांशस्य कीटिज्या जिनांशज्यया गुण्या द्युज्यया भक्ता फलस्य चापं भवति -

- (1) दृग्वलनम्
- (2) स्पष्टवलनम्
- (3) आक्षवलनम्
- (4) आयनवलनम्
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

104. विषुवदिदवसे द्युदलभा भवति -

- (1) अक्षभा
- (2) व्यक्षभा
- (3) निरक्षभा
- (4) अयनभा
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

105. चन्द्रस्य दृक्क्षेपे द्विगुणो भूशक्रैर्भाजितः फलं सिध्यति -

- (1) दृगतिः
- (2) मध्यमवलनम्
- (3) स्फुटवलनम्
- (4) स्पष्टनतिः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

106. कस्य खेटस्य कक्षाव्यासार्धं रसरसेषु महीषु, प्रकीर्तितम् ?

- (1) सूर्यस्य
- (2) चन्द्रस्य
- (3) बुधस्य
- (4) शुक्रस्य
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

107. रवि कक्षा योजनं विद्यते -

- (1) रसरसेषुमहेषु
- (2) नगनगाग्निनवाष्रसा
- (3) रामनेत्ररामभुजाः
- (4) वेदनेत्ररसगोब्धयः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

108. चन्द्रग्रहणे मानैक्यार्धे किमूनिते ग्रासमानं भवति ?

- (1) चन्द्रशरः
- (2) सूर्यशरः
- (3) ग्रहगतिः
- (4) ग्रहबिम्बम्
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

109. अक्षक्षेत्रे कुज्या भुजः, क्रान्तिज्या कोटिः तदा कर्णः कः भवति ?

- (1) लम्बज्या
- (2) तद्धृतिः
- (3) पलभा
- (4) अग्रा
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

110. मन्दभुजफलस्येदं चापं शीघ्रं निगद्यताम् ।

- (1) द्युमणिफलम्
- (2) भुजफलम्
- (3) शीघ्रफलम्
- (4) मन्दफलम्
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

111. चलनं भवति ?

- (1) ग्रहक्षितिजे
- (2) क्रान्तिवृत्ते
- (3) चलनाङ्गुलवृत्ते
- (4) विषुववृत्ते
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

112. भास्करदिशा चन्द्रसूनोर्मध्यमविक्षेपलिप्ताः सन्ति -

- (1) 76
- (2) 136
- (3) 152
- (4) 170
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

113. महाराजासवाईजयसिंहनिर्मितवेधशाला नास्ति -

- (1) जयपुरे
- (2) दिल्याम्
- (3) हरिद्वारे
- (4) मथुरायाम्
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

114. जयपुरस्थवेधशालायां नास्ति -

- (1) रामयन्त्रम्
- (2) षष्ठांशयन्त्रम्
- (3) पलभायन्त्रम्
- (4) मिश्रयन्त्रम्
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

115. जयप्रकाशयन्त्रस्य कस्मिन् भागे जयपुरीयाक्षांशतुल्य-स्थाने क्षितिजाधो ध्रुवचिह्नं भवति ?

- (1) पूर्वभागे
- (2) पश्चिमभागे
- (3) उदग्भागे
- (4) दक्षिणभागे
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

116. नूतन वेधशालानां प्रवर्तकोऽस्ति -

- (1) पं. गोकुलचन्द्र भावने
- (2) पं. चन्द्रधर गुलेरी
- (3) पं. कल्याणदत्त शर्मा
- (4) पं. केदारदत्त शर्मा
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

117. समप्रोत-ध्रुवप्रोतवृत्तयोरन्तरं क्रान्तिवृत्ते किम् ?

- (1) आक्षवलनम्
- (2) आयनदृक्कर्म
- (3) आक्षदृक्कर्म
- (4) स्फुटदृक्कर्म
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

118. सम्राड्यन्त्रे वृत्तपाल्यां दृष्टिस्थानात् शंकुमूलपर्यन्तं वेधितग्रहस्य भवति -

- (1) नतकालः
- (2) उन्नतकालः
- (3) दिगंशः
- (4) स्पष्टाक्रान्तिः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

119. पृथिव्यां दैनन्दिनगतिप्रतिपादकः प्रथमः आचार्यो वर्तते -

- (1) वराहमिहिरः
- (2) आर्यभटः
- (3) भास्कराचार्यः
- (4) मुंजालः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

120. जयपुरीय-यन्त्रालयस्थ-यन्त्रेण वायुः परीक्षणं क्रियते -

- (1) लघु सम्राट यन्त्रम्
- (2) राम यन्त्रम्
- (3) बृहद् सम्राट् यन्त्रम्
- (4) भित्तीयन्त्रम्
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

121. वराहमिहिरस्य जन्मस्थली कुत्रास्ति ?

- (1) कापित्थक
- (2) काशी
- (3) मथुरा
- (4) जम्बू
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

122. "आर्यभटीयम्" रचना अस्ति -

- (1) भट्ट कमलाकरस्य
- (2) सुधाकर द्विवेदिनः
- (3) ब्रह्मगुप्तस्य
- (4) आर्यभटस्य
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

123. महाराजासवाईसिंहस्य जन्म कदाऽभवत् ?

- (1) 03-11-1988 ईस्वीये
- (2) 03-11-1888 ईस्वीये
- (3) 03-11-1788 ईस्वीये
- (4) 03-11-1688 ईस्वीये
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

124. दिल्ली वेधशालायाः जीर्णोद्धारः 1910 तः 1912 मध्ये कृतः सोऽस्ति

- (1) पं. चन्द्रधर गुलेरी
- (2) पं. सुधाकर द्विवेदी
- (3) पं. दुर्गादत्त द्विवेदी
- (4) पं. गोकुलचन्द्र भावन
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

125. सर्वयन्त्रशिखमणियन्त्रं किम् ?

- (1) जयप्रकाश यन्त्रम्
- (2) दिगंशयन्त्रम्
- (3) रामयन्त्रम्
- (4) चक्रयन्त्रम्
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

126. भाष्करेखानिरूपणम् ग्रन्थस्य कर्ता कः ?

- (1) बापूदेवशास्त्री
- (2) कल्याणदत्त शर्मा
- (3) सुधाकर द्विवेदी
- (4) नीलाम्बर झा
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

127. सामन्तचन्द्रशेखरप्रणीतः ग्रन्थः वर्तते -

- (1) सिद्धान्तकौस्तुभः
- (2) सिद्धान्तदर्पणः
- (3) सिद्धान्तभास्करः
- (4) सिद्धान्तसुन्दरः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

128. भाष्कराचार्य द्वितीयस्य जन्म शकाब्दः कः ?

- (1) 1038
- (2) 1136
- (3) 1036
- (4) 1039
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

129. अक्ष्णोर्निमेषस्य खरामभागः-कः ?

- (1) त्रुटिः
- (2) काष्ठा
- (3) तत्परः
- (4) नाडी
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

130. यथा भित्तौ चित्रमयो राजा भवति तथैव भवति -

- (1) फलादेशरहितो विद्वान्
- (2) मुहूर्त्तज्ञानहीनो ज्योतिषी
- (3) संहिताज्ञानशून्यो जज्ञः-
- (4) सिद्धान्तहीनो विबुधः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

131. गणितज्यौतिषस्य प्रतिपाद्यविषयः नास्ति -

- (1) सिद्धान्तः
- (2) तन्त्रम्
- (3) जातकम्
- (4) करणम्
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

132. "भूधिष्यग्रहसंस्थितेश्च कथनम्" अत्र धिष्यं नाम किम् ?

- (1) ग्रहाधिपः
- (2) नक्षत्राधिपः
- (3) नक्षत्रम्
- (4) धरणीपतिः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

133. ब्रह्मणः एकस्मिन्होरात्रे सौरवर्षाणि भवन्ति ? -

- (1) 4320000000
- (2) 8640000000
- (3) 2960000000
- (4) 43200000000
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

134. अधस्तनेषु षड्वसिद्धान्तेषु न स्मर्यते -

- (1) पौलिश सिद्धान्तः
- (2) रोमक सिद्धान्तः
- (3) गर्ग सिद्धान्तः
- (4) पैतामह सिद्धान्तः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

135. सिद्धान्तग्रन्थेषु कालगणना भवति -

- (1) युगादितः युगान्तम्
- (2) कल्पादितः कल्पान्तम्
- (3) मन्वादितः मन्वान्तम्
- (4) त्रुट्यादितः प्रलयान्तम्
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

136. कृतयुगे धर्मस्य कति पादाः ?

- (1) 2
- (2) 4
- (3) 10
- (4) 16
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

137. भचक्रभ्रमणं कीदृशं भवति ?

- (1) ध्रुवाभिमुखम्
- (2) पूर्वाभिमुखम्
- (3) कदम्बाभिमुखम्
- (4) पश्चिमाभिमुखम्
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

138. अधस्तनयुग्मं यथाशास्त्रं क्रमेण स्थापयत -

i. शब्दशास्त्रम्	क. पादौ
ii. ज्यौतिषम्	ख. नासिका
iii. निरुक्तम्	ग. करौ
iv. कल्पः	घ. श्रोत्रम्
v. शिक्षा	ङ. चक्षुषी
vi. छन्दः	च. मुखम्

उपयुक्तः युग्मक्रमः विद्यते (यदि (i) - (vi)

स्थिरावस्था तर्हि द्वितीयपक्षः) :

- (1) च, ड, घ, ग, ख, क
- (2) च, ड, ग, घ, क, ख
- (3) च, ड, क, घ, ख, ग
- (4) च, ड, ख, क, ग, घ
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

139. युगे सूर्येन्दूभगणान्तरं भवति -

- (1) युगसौरमासाः
- (2) युगचान्द्रमासाः
- (3) युगक्षयमासाः
- (4) युगाधिमासाः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

140. सिद्धान्तशिरोमणि दिशा शकनृपस्यान्ते कल्पस्यास्य वर्षाणि व्यतीतानि ?

- (1) 1972947179
- (2) 1979427197
- (3) 1997429717
- (4) 1792974197
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

141. संहिताशास्त्रोक्तं संवत्सरं कथं प्रवर्तते ?

- (1) बृहस्पतेर्भगणभोगात्
- (2) बृहस्पतेर्मध्यमराशिभोगात्
- (3) बृहस्पतेर्नक्षत्रभोगात्
- (4) बृहस्पतेरर्कराशिसंक्रमणात्
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

142. प्रथमः मनुर्विद्यते -

- (1) वैवस्वतः
- (2) स्वरोचिषः
- (3) चाक्षुषः
- (4) स्वायम्भुवः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

143. धनर्णयोरन्तरमेव भवति -

- (1) योगः
- (2) अन्तरम्
- (3) गुणनम्
- (4) विभजनम्
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

144. द्वयोर्मन्वन्तरयोर्मध्ये सन्धेर्मानमस्ति -

- (1) कलिप्रमाणम्
- (2) कृतप्रमाणम्
- (3) कल्पप्रमाणम्
- (4) महायुगप्रमाणम्
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

145. संशोध्यमानं स्वम् -

- (1) धनत्वमेति
- (2) ऋणत्वमेति
- (3) मूलत्वमेति
- (4) धनमूलत्वमेति
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

146. निम्नलिखित समीकरणे शुद्धं चिनुत -

- (1) $\text{रु } 2^\circ \times \text{रु } 3^\circ = \text{रु } 6^\circ$
- (2) $\text{रु } 2 \times \text{रु } 3 = \text{रु } 6^\circ$
- (3) $\text{रु } 2 \times \text{रु } 3 = \text{रु } 6$
- (4) $\text{रु } 2 \times \text{रु } 3^\circ = \text{रु } 6$
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

147. करणी 2, करणी 8 इत्यनयोः योगे जातम्

- (1) 10
- (2) 16
- (3) 18
- (4) 32
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

148. एकस्मिन् पणे काकिण्यो भवन्ति -

- (1) द्वे
- (2) चतस्रः
- (3) अष्टौ
- (4) दश
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

149. "धनाव्यक्तयुग्मादृणाव्यक्तषट्कं सरूपाष्टकं प्रोज्झ्य शेषं वदाशु" इत्यत्र उत्तरं किम् ?

- (1) या. 8 - 8
- (2) या. $6^\circ - 8$
- (3) या. 2 - या. 6 - या. 8
- (4) या. -2 + या. 6 + या. 8
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

150. बीजगणिते "स्वयोः" इत्यनेन अवगम्यते -

- (1) आवयोः
- (2) ऋणयोः
- (3) क्षययोः
- (4) धनयोः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

रफ कार्य के लिए स्थान / SPACE FOR ROUGH WORK

